

Sprawy ze stosunku spółki handlowej w procesie cywilnym i egzekucji sądowej

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Sprawy ze stosunku spółki należą do spraw gospodarczych w rozumieniu art. 458² § 1 KPC. Kodeks postępowania cywilnego nie definiuje jednak spraw ze stosunku spółki. Konieczne jest więc odwołanie się w tym zakresie do przepisów Kodeksu spółek handlowych. W świetle tych przepisów przez sprawy ze stosunku spółki należy rozumieć wszelkie spory między wspólnikami, między spółką a wspólnikami oraz między spółką a jej organami i wspólnikami, a zatem spory dotyczące stosunków spółki o charakterze wewnętrznym. Jak podkreślono w orzecznictwie, charakteru sprawy ze stosunku spółki nie zmienia wystąpienie wspólnika ze spółki przed wytoczeniem powództwa lub po jego wytoczeniu, o ile w dalszym ciągu sprawa dotyczy stosunków wewnętrznych spółki. Do uznania sprawy ze stosunku spółki jest obojętne, czy wspólnicy spółki mają status przedsiębiorców. W rezultacie należy stwierdzić, że sprawy te obejmują swoim zakresem różne elementy składowe stosunku spółki. Przykładowo sprawami ze stosunku spółki są sprawy o: uchylenie uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 249 § 1 KSH), stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 252 § 1 KSH), wyłączenie wspólnika ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 266 i 267 KSH), rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez sąd (art. 271 KSH), uchylenie uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej (art. 422 § 1 KSH) oraz stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej (art. 425 § 1 KSH).

Na mocy art. 458² § 1 pkt 3 *in fine* KPC do spraw gospodarczych należą również sprawy dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i 479–490 KSH, a więc roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej określonych osób w związku z tworzeniem lub funkcjonowaniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej. Jednocześnie wypada zaznaczyć, że sprawy dotyczące odpowiedzialności cywilnej członków organów spółki wobec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej unormowanej w wymienionych przepisach Kodeksu spółek handlowych były wcześniej traktowane jako sprawy ze stosunku spółki (por. art. 479¹ KPC w brzmieniu do 20.3.2007 r.).

Mając na uwadze zaprezentowane skrótowo wyjaśnienia, należy stwierdzić, że analizowany rodzaj spraw gospodarczych obejmuje sprawy zarówno dotyczące stosunków wewnętrznych spółki, jak i sprawy rozciągające się na stosunki zewnętrzne spółki i osoby, które nie muszą być przedsiębiorcami oraz prowadzić działalności gospodarczej.

Sprawy ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i art. 479–490 KSH, należą do trybu procesowego. Są one rozpoznawane w po-

stępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, uwzględniającym specyfikę tych spraw. Postępowanie w sprawach gospodarczych zostało uregulowane w przepisach art. 458¹–458¹³ KPC, dodanych ustawą z 4.7.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469 ze zm.), która weszła w życie z dniem 7.11.2019 r. Wprowadzenie tej regulacji do polskiego systemu prawa procesowego cywilnego stanowi w zasadzie powrót do rozwiązań prawnych obowiązujących w okresie od 1.10.1989 r. do 3.5.2012 r. W postępowaniu w sprawach gospodarczych stosuje się w pierwszej kolejności przepisy właściwe dla tego postępowania (art. 13 § 1 KPC), a także przepisy Tytułu wstępnego Kodeksu postępowania cywilnego. W braku specjalnych uregulowań zawartych w art. 458¹–458¹³ KPC do postępowania w sprawach gospodarczych stosuje się przepisy o postępowaniu procesowym zwykłym, jeśli ich stosowanie nie zostało wyraźnie wyłączone (por. art. 458⁸ § 2 KPC).

Sprawy ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i 479–490 KSH, należą do właściwości funkcjonalnej sądów gospodarczych usytuowanych w ramach sądów powszechnych (art. 10a PrUSP) i stanowią istotną część wszystkich spraw rozpoznawanych przez te sądy. Sądy gospodarcze mają status wydziału sądu, które tworzy i znosi Minister Sprawiedliwości w drodze zarządzenia (art. 19 § 1 PrUSP).

Wątki spraw z zakresu spółek są obecne nie tylko w procesie cywilnym, lecz także w postępowaniu egzekucyjnym. W tym miejscu warto podkreślić, że od chwili wniesienia przez współnika bądź akcjonariusza wkładu pieniężnego bądź niepieniężnego (aportu) do spółki, w razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko współnikowi bądź akcjonariuszowi, nie mogą być zajęte ani pieniądze, ani wkłady niepieniężne, które od niego pochodzą. Możliwa jest jednak egzekucja sądowna z udziału (udziałów) w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością bądź z akcji spółki akcyjnej, które współnik bądź akcjonariusz uzyskał za wkłady wniesione do spółki.

Sprawy ze stosunku spółki handlowej mają bardzo zróżnicowany charakter. Niejednokrotnie są to sprawy wielowątkowe i skomplikowane pod względem faktycznym oraz prawnym. Na tle regulacji dotyczącej zarówno procesowych, jak i egzekucyjnych aspektów tych spraw występuje wiele wątpliwości i niejasności, z którymi niewątpliwie musi zmagać się praktyka. Wprawdzie szereg zagadnień procesowych i egzekucyjnych z zakresu spraw ze stosunku spółki dostrzeżono w piśmiennictwie prawniczym, jednak nie zostały one jak do tej pory poddane szerszym badaniom, a w szczególności przez przedstawicieli nauki prawa procesowego cywilnego. Wiele problemów powstających w toku postępowania w sprawach ze stosunku spółki wymaga dalszych badań. Sprawy te nieustannie budzą duże zainteresowanie ze strony praktyki sądowej. Niniejsza publikacja książkowa wychodzi naprzeciw tym zainteresowaniom.

Podjęte w książce zagadnienia mają charakter zróżnicowany, stosownie do zróżnicowanego charakteru spraw ze stosunku spółki handlowej. Publikacja niniejsza jest próbą w miarę systematycznego przedstawienia zagadnień procesowych oraz egzekucyjnych aktualnie wyłaniających się na tle spraw ze stosunku spółek kapitałowych. Wybór tematów poszczególnych opracowań jest podyktowany potrzebą komplekso-

wej i praktycznej analizie tych zagadnień. W książce przedstawiono zatem istotne kwestie dotyczące częstych w praktyce spraw o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwały organów spółek kapitałowych, a także najnowsze wypowiedzi judykatury na temat dochodzenia roszczeń odszkodowawczych spółki kapitałowej przez jej wspólników w trybie *actio pro socio*. Ponadto książka obejmuje analizę wybranych zagadnień z postępowania sądowego o rozwiązanie spółki kapitałowej, rozważania na tle postępowania o wyłączenie wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i procesowe aspekty odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W książce zaprezentowano również kwestię bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przesłankę odpowiedzialności członków zarządu za jej zobowiązania, a także aktualne zagadnienia dotyczące egzekucji sądowej z udziałów lub akcji w spółce kapitałowej ze szczególnym uwzględnieniem problematycznego w praktyce oszacowania udziałów i akcji tych spółek. Rozważania zawarte w książce nie ograniczają się do wskazania i analizy problemów, lecz zawierają również propozycje ich rozwiązań z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia. Wprawdzie omawiane zagadnienia nie wyczerpują problematyki spraw ze stosunku spółki kapitałowej w procesie cywilnym i egzekucji sądowej, jednak stanowią jej istotne filary.

Książka jest adresowana do przedstawicieli wszystkich zawodów prawniczych, a także osób związanych ze spółkami oraz zainteresowanych problematyką procesową i egzekucyjną spraw ze stosunku spółki handlowej.

dr hab. Robert Kulski, prof. UŁ

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl